

Sygn. akt II C 3259/12 upr.

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

II. Dnia 20 września 2013 roku

Sąd Rejonowy dla W. M. w W. II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Izabela Brudnicka

Protokolant: Katarzyna Szerszeń

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2013 roku w W. na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa – K. S. P. w W.

przeciwko T. D.

z udziałem interwenienta ubocznego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda Skarbu Państwa – K. S. P. w W. na rzecz pozwanego T. D. kwotę 617,00 zł (sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. zasądza od powoda Skarbu Państwa – K. S. P. w W. na rzecz interwenienta ubocznego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 664,00 zł (sześćset sześćdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600,00 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. nieuiszczoną opłatę od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony, przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt II C 3259/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 grudnia 2012 roku (data nadania pisma w placówce pocztowej, k. 17) powód Skarb Państwa – K. S. P. wniósł o zasądzenie od pozwanego T. D. kwoty 4.640,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 6 grudnia 2009 roku w trakcie przejazdu z miejsca zamieszkania do Wyższej Szkoły (...) w S. samochód marki (...), nr rej. (...), którym kierował pozwany T. D. uległ wypadkowi komunikacyjnemu. W pojeździe przebywali funkcjonariusze policji: mł. asp. P. D., mł. asp. M. D. oraz sierż. R. K. (1). Samochód na trasie S. –N. wpadł w poślizg i dachował. W wyniku wypadku poszkodowanymi zostali mł. asp. P. D., który zgodnie z orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej MSWiA doznał 5 % uszczerbku na zdrowiu oraz mł. asp. M. D., który zgodnie z orzeczeniem Komisji Lekarskiej MSWiA doznał 1% uszczerbku na zdrowiu. Powód wskazał również, że zgodnie z Ustawą o odszkodowaniach przysługujących w związku ze służbą w Policji z dnia 16 grudnia 1972 r. powód wypłacił poszkodowanemu funkcjonariuszowi P. D. 3.979,10 zł tytułem odszkodowania zaś M. D. 660,75 zł tytułem odszkodowania. Powód podniósł, iż przyczyną wypłaty powyższych świadczeń było zdarzenie, którego sprawcą był pozwany. Dodał, że wyrokiem z dnia 28 maja 2010 roku Sąd Rejonowy

w S. uznał T. D. winnym niedostosowania prędkości prowadzonego samochodu do warunków drogowych, czym spowodował zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w wyniku czego stracił panowanie nad pojazdem, wjechał do przydrożnego rowu i dachował. W ocenie powoda, powód wypłacając świadczenia naprawił część szkody, będąc za nią odpowiedzialny mimo braku winy. Wobec powyższego na podstawie art. 441 § 3 k.c. przysługuje mu roszczenie zwrotne od sprawcy szkody, czyli pozwanego. Powód wskazał również, iż pismem z dnia 27 maja 2011 roku wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty kwoty wypłaconego świadczenia jednakże bezskutecznie.

(pozew - k. 2-6)

Pismem procesowym z dnia 30 stycznia 2013 roku (data nadania pisma w placówce pocztowej) stanowiącym odpowiedź na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych oraz o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu i wezwanie do udziału w sprawie (...) S.A., w którym to towarzystwie pozwany posiadał ubezpieczenie w dacie zaistnienia zdarzenia.

W uzasadnieniu wskazał, że roszczenie powoda nie znajduje swego uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa i nie przysługuje mu roszczenie regresowe względem pozwanego. Podniósł również, że decyzje na podstawie których powód wypłacił odszkodowanie stoją w opozycji z ustawą o odszkodowaniach przysługujących w związku ze służbą w Policji z dnia 16 grudnia 1972 r.

(odpowiedź na pozew, k. 25-26)

W dniu 5 marca 2013 roku (data nadania pisma w placówce pocztowej) (...) S.A. (dawniej: (...) S.A.) przystąpił do sprawy po stronie pozwanej jako interwenient uboczny. Wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

(interwencja uboczna, k. 35-36)

W toku sprawy strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 grudnia 2009 roku ok. godz. 22:50 na trasie S. – N., Gm. S. samochód marki (...) o nr rej. (...), którym kierował T. D. przewożąc pasażerów, tj. sierż. R. K. (2), mł. asp. P. D. i mł. asp. M. D. uległ wypadkowi. S.. R. K. (2), mł. asp. P. D. i mł. asp. M. D. jechali z miejsca zamieszkania do miejsca pracy – Wyższej Szkoły (...) w S..

(okoliczność bezsporna)

Wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 28 maja 2010 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II W 236/10, T. D. został uznany za winnego tego, że w dniu 6 grudnia 2009 roku, ok. godz. 22. 50 na trasie S. – N., Gm. S. kierując pojazdem marki (...)o nr rej. (...), przewożąc pasażerów tj. R. K. (2), P. M. D. spowodował zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie dostosował prędkości do warunków pogodowych, w wyniku czego na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem i wjechał do przydrożnego rowu, a następnie dachował.

(wyrok Sądu Rejonowego w S., k. 10)

Wypadek, któremu ulegli sierż. R. K. (2), mł. asp. P. D. i mł. asp. M. D. został uznany przez Komendanta Policji za wypadek pozostający w związku z pełnieniem służby w Policji.

(okoliczność bezsporna, decyzja nr 363/2010, k. 11, decyzja nr 405/2010 k. 13)

W wyniku wypadku mł. asp. P. D. doznał 5% uszczerbku na zdrowiu zaś mł. asp. M. D. doznał 1 % uszczerbku na zdrowiu.

(okoliczność bezsporna)

Komendant S. P. decyzją nr 363/2010 z dnia 2 listopada 2010 roku postanowił przyznać P. D. jednorazowe odszkodowanie w wysokości 3.979,10 zł w związku z doznanym 5 % uszczerbkiem na zdrowiu pozostającym w związku ze służbą w Policji.

(decyzja nr 363/2010 z dnia 2 listopada 2010 r., k. 11, kopia polecenia przelewu, k. 12)

Komendant S. P. decyzją nr 405/2010 z dnia 22 listopada 2010 roku postanowił przyznać M. D. jednorazowe odszkodowanie w wysokości 660,75 zł w związku z doznanym 1 % uszczerbkiem na zdrowiu pozostającym w związku ze służbą w Policji.

(decyzja nr 405/2010 z dnia 2 listopada 2010 r., k. 13, kopia polecenia przelewu, k. 14)

Pismem z dnia 27 maja 2011 r., doręczonym 08 czerwca 2011 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty na jego rzecz kwoty 15.135,57 zł tytułem wyrównania szkody poniesionej przez Komendę S. P. w związku z koniecznością wypłaty za okres pozostawania na zwolnieniach lekarskich uposażenia: st. S.. R. K. (2) w wysokości 250,42 zł, mł. asp. P. D. w wysokości 1535,36 zł oraz mł. asp. M. D. w wysokości 8.709,94 zł a także wypłacone jednorazowe odszkodowanie mł. asp. P. D. w wysokości 3.979,10 zł i mł. asp. M. D. w wysokości 660,75 zł. w terminie 30 dni od daty otrzymania wezwania pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową.

(wezwanie do zapłaty wraz z zpo - k. 15-16)

Pozwany nie uiszczył na rzecz powoda żądanej kwoty.

(okoliczność bezsporna).

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie wskazanych powyżej kopii dokumentów, których autentyczności i treści strony procesu nie zakwestionowały.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne, zasługiwało na oddalenie.

Na wstępie należy wskazać, iż w realiach niniejszej sprawy, na gruncie bezspornego stanu faktycznego, powstał pomiędzy stronami spór prawny odnośnie możliwości domagania się przez Skarb Państwa zwrotu wypłaconego policjantowi odszkodowania za uszczerbek na zdrowiu poniesiony w wypadku komunikacyjnym, zakwalifikowanym jako wypadek pozostający w związku z pełnieniem służby.

Przedmiotowe odszkodowanie zostało wypłacone na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (Dz.U.1972.53.345 - zwaną dalej ustawą). Powód jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia wskazał art. 441 § 3 k.c. W uzasadnieniu przytoczono ponadto orzecznictwo Sądu Najwyższego, a mianowicie uchwałę z dnia 21 października 1997 r. (III CZP 34/97) oraz uchwałę z dnia 27 marca 2008 r. (III CZP 13/08), gdzie Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż w przypadku wypłaty przez Skarb Państwa odszkodowania funkcjonariuszowi Policji na podstawie powołanej wyżej ustawy, przysługuje mu roszczenie regresowe o zwrot równowartości wypłaconego świadczenia. Sąd Najwyższy podkreślił, iż zastosowanie ma w takim przypadku w drodze analogii sensu largo przepis art. 441 § 3 k.c.

W ocenie Sądu Rejonowego nie sposób jednak podzielić wskazanych poglądów. Zgodnie z art. 441 § 3 k.c. ten, kto naprawił szkodę, za którą jest odpowiedzialny mimo braku winy, ma zwrotne roszczenie do sprawcy, jeżeli szkoda powstała z winy sprawcy.

W niniejszej sprawie źródłem roszczenia odszkodowawczego związanego z wypadkiem komunikacyjnym jest zobowiązanie wynikające z wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym, natomiast uprawnienie do jednorazowego odszkodowania związanego z doznaniem przez policjanta uszczerbkiem na zdrowiu wskutek wypadku wynika wprost z art. 5 ust. 1 ustawy, zaliczanej do ustawodawstwa z zakresu zabezpieczenia społecznego.

Podzielając w całości pogląd wyrażony w uchwale SN z dnia 8 października 2010 r. (III CZP 35/10) należy wskazać, iż w orzecznictwie i piśmiennictwie rozróżnia się roszczenie regresowe sensu stricto, przewidziane w kodeksie cywilnym w wypadku odpowiedzialności solidarnej (art. 276 k.c. i art. 441 k.c.) oraz roszczenie regresowe sensu largo, oznaczające ogólnie prawo żądania w całości lub części zwrotu wykonanego świadczenia, związane z sytuacjami, w których jedna osoba spełniła świadczenie w całości lub części obciążając inną osobę.

Okoliczność, że przyczyną powstania szkody jest wypadek komunikacyjny, stanowi jedynie jedną z przesłanek powstania obowiązku Skarbu Państwa wypłaty odszkodowania. Warunkiem tej odpowiedzialności w dalszej kolejności jest zakwalifikowanie przedmiotowego wypadku komunikacyjnego jako pozostającego w związku z pełnioną służbą na podstawie art. 2 powołanej ustawy. Nie jest zatem koniecznym wykazanie winy sprawcy szkody. Świadczenie to musiałoby być wypłacone również w przypadku zdarzeń, za które winy nikomu przypisać nie można. Stopień uszkodzenia ciała w postaci procentowego uszczerbku na zdrowiu miał przy tym jedynie charakter pomocniczy do wyliczenia kwoty świadczenia na podstawie art. 5 ust. 2 i 3 ustawy. Z kolei przepisy o odpowiedzialności deliktowej nie przewidują odszkodowania za samo doznanie uszczerbku na zdrowiu. Niemożliwym jest tym samym uznanie, że szkoda i korzyść w postaci świadczenia odszkodowawczego zaspokajają te same interesy poszkodowanego policjanta. W konsekwencji między Skarbem Państwa, a sprawcą szkody nie występuje współodpowiedzialność solidarna – nie przewiduje jej żaden przepis szczególny ustawy, a przepis art. 441 k.c. nie ma tu zastosowania wprost, ponieważ nie można przyjąć, że Skarb Państwa odpowiada na podstawie przepisów o odpowiedzialności deliktowej.

W rachubę mógłby zatem wchodzić jedynie regres sensu largo, który został dopuszczony przez Sąd Najwyższy we wskazanych wyżej uchwałach z dnia 27 marca 2008 r. III CZP 13/08 oraz z dnia 21 października 1997 r. III CZP 34/97. Koncepcję tę należy jednak odrzucić. Taką analogię przyjmuje się zwykle w wypadkach, w których występuje tzw. odpowiedzialność in solidum. U źródeł poszukiwania podstawy roszczeń regresowych w wypadku odpowiedzialności in solidum tkwi zazwyczaj założenie, że względy etyczne i celowościowe mogą przemawiać za umożliwieniem rozliczeń między dłużnikami, mimo braku wyraźnej regulacji ustawowej. W braku przepisów szczególnych podstawy roszczeń zwrotnych przy odpowiedzialności in solidum należy szukać w stosowanych przez analogię przepisach regulujących regres sensu largo lub ogólnych zasadach prawa, w tym prawa odszkodowawczego. Ze względu na różnorodność zobowiązań in solidum znalezienie podstawy o charakterze uniwersalnym do dokonania rozliczeń między dłużnikami jest w praktyce niemożliwe. Zarówno samo powstanie roszczenia regresowego, jak i jego wysokość uzależnione są bowiem od charakteru stosunków prawnych, które składają się na to zobowiązanie. Tym niemniej przyjmowaną w orzecznictwie podstawą roszczeń regresowych między odpowiedzialnymi in solidum jest zazwyczaj art. 441 § 3 k.c. stosowany w drodze analogii.

Przyjęcie koncepcji odpowiedzialności in solidum sprawcy szkody i Skarbu Państwa nie wchodzi jednak w rachubę, odpowiedzialność in solidum bowiem występuje wówczas, gdy wierzyciel może dochodzić swego roszczenia od kilku osób, lecz na podstawie odrębnych stosunków prawnych, jakie go łączą z poszczególnymi podmiotami, a spełnienie świadczenia przez jednego z dłużników zwalnia pozostałych. Nie mniej jednak należy podkreślić, że roszczenie regresowe obejmuje jedynie takie świadczenia wypłacone przez zobowiązanego na podstawie ustawy szczególnej, do których byłby zobowiązany również sprawca szkody na podstawie prawa cywilnego. Tylko bowiem w takiej sytuacji świadczenie pierwszego zwalnia drugiego od obowiązku zapłaty na rzecz pokrzywdzonego.

W odniesieniu do jednorazowych świadczeń wypłacanych na podstawie odrębnych przepisów „wypadkowych” takich jak jednorazowe odszkodowanie wypłacane funkcjonariuszom Policji, prawo regresu nie przysługuje, gdyż sprawca szkody nie byłby zobowiązany do wypłaty takich świadczeń na podstawie przepisów ogólnych prawa cywilnego. Skarb Państwa wypłacając odpowiednie świadczenie działa wykonując własne zobowiązanie ustawowe, które musi zrealizować zawsze, w razie zaistnienia przesłanek ustawowych. Skarb Państwa nie naprawia tym samym szkody, za

którą jest odpowiedzialny mimo braku winy, ale realizuje ciężący na nim obowiązek. Świadczenie pracodawcy (Skarbu Państwa) i sprawcy szkody mają zatem różne podstawy prawne, różny zakres i różne funkcje. Nie jest tym samym możliwe domaganie się przez Skarb Państwa zwrotu spełnionego świadczenia (zob. wyrok SO w Białymstoku z dnia 27.01.2010r. II Ca 931/09).

Ponadto z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że przepis art. 441 § 3 k.c. reguluje sytuacje typowe dla stosunków cywilnoprawnych i nie powinien być przenoszony na sytuacje, gdy osoba trzecia uiściła świadczenie odszkodowawcze za sprawcę szkody, w wyniku regulacji administracyjnoprawnej i to o szczególnym, jednorazowym charakterze, wynikającym z reformy administracji publicznej (wyrok SN z dnia 09.11.2005r., II CK 191/05). W niniejszej sprawie miała miejsce analogiczna sytuacja. Komendant S. P., wydając decyzję o przyznaniu odszkodowania, działał jako organ administracji publicznej, a wypłacone świadczenie miało charakter obligatoryjny z uwagi na zaistnienie przewidzianych ustawą przesłanek.

Należy również podnieść, iż w obrębie świadczeń z zabezpieczenia społecznego (takich jak jednorazowe odszkodowanie wypłacane funkcjonariuszom Policji) istnieje tendencja ustawodawcza do wycofywania się z instytucji roszczeń regresowych. Jeżeli ustawodawca chce aby przysługiwał regres do sprawcy szkody z tytułu wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego, wprowadza takie roszczenie i jednocześnie określa ściśle jego warunki. Brak takiego przepisu jest więc świadomym działaniem ustawodawcy. Należy podkreślić odmienny charakter i funkcję jednorazowego odszkodowania wypłaconego na podstawie ustawy wypadkowej oraz że nie podlega ono zaliczeniu na poczet zadośćuczynienia z art. 445 par. 1 k.c. i odszkodowania z art. 446 par. 3 k.c., jakie pozwany byłby obowiązany świadczyć poszkodowanemu bezpośrednio na podstawie przepisów prawa cywilnego. Nie jest zatem możliwe domaganie się przez Skarb Państwa zwrotu spełnionego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł, jak w pkt I. wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowej obrony lub dochodzenia praw. Ponieważ powód przegrał niniejszą sprawę w całości, obowiązany jest zwrócić pozwanemu te koszty w takim samym stosunku (zasada odpowiedzialności za wynik procesu). O kosztach interwencji ubocznej Sąd orzekł na podstawie art. 107 zd. 3 k.p.c., zgodnie z którym sąd może także przyznać interwenientowi koszty interwencji od przeciwnika obowiązanego do zwrotu kosztów. O nieopłaconej opłacie od pozwu Sąd orzekł na podstawie art. 94 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym Skarb Państwa nie ma obowiązku uiszczania opłat.

Na koszty celowego dochodzenia swoich praw przez pozwanego, składały się w niniejszym postępowaniu: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego adwokatem w stawce – 600 zł, ustalone zgodnie z przepisem § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Na koszty interwencji złożyły się: opłata od interwencji w kwocie 47 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego adwokatem w stawce – 600 zł ustalone na podstawie wskazanego wyżej przepisu rozporządzenia oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Zarządzenie:

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda i pełnomocnikowi interwenienta ubocznego.